

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

KPB.411.6.1.2023

Pani insp. dr Aneta Pawlińska
Dyrektor
Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji
Aleje Ujazdowskie 7
00-583 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/23/005 Funkcjonowanie Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Aleje Ujazdowskie 7, 00-583 Warszawa (dalej: CLKP)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Insp. dr Aneta Pawlińska, Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, od dnia 1 kwietnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Insp. Krzysztof Borkowski, pełniący obowiązki Dyrektora Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, od 4 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r. Insp. Radosław Józwiak, Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, od 23 maja 2017 r. do 3 stycznia 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Struktura organizacyjna CLKP. 2. Realizacja wybranych zadań ustawowych i statutowych CLKP oraz zleceń komercyjnych. 3. Stan i struktura zatrudnienia, wybrane zagadnienia polityki kadrowej CLKP. 4. Wybrane zagadnienia gospodarki finansowej. 5. Nadzór nad realizacją zadań statutowych i funkcjonowaniem CLKP oraz nadzór merytoryczny nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji. <p>Ze względu na rozpoznawczy charakter celem niniejszej kontroli było uzyskanie informacji, danych analityczno–statystycznych oraz określenie czynników ryzyk i potencjalnych możliwości ich wystąpienia, a nie kompleksowa ocena badanego obszaru.</p>
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia 15 stycznia 2024 r., z wykorzystaniem dokumentów sporządzonych przed lub po tym okresie, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mariusz Rycerski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KPB/77/2023 z 7 listopada 2023 r. 2. Agnieszka Cicha, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KPB/79/2023 z 7 listopada 2023 r. 3. Rafał Wojtyra, inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr KPB/78/2023 z 7 listopada 2023 r.

(akta kontroli Tom I str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Struktura organizacyjna CLKP była zgodna ze statutem i adekwatna do realizowanych zadań. W związku ze zmianą formy prawnej i organizacyjnej w CLKP wprowadzone zostały odpowiednie zmiany związane z dostosowaniem przepisów, procedur i sposobów działania Laboratorium.

Zatrudnienie w CLKP w okresie objętym kontrolą, pomimo zmian struktury organizacyjnej, utrzymywało się na stałym poziomie. NIK zwraca uwagę, że pomimo zwiększenia zakresu obowiązków ustawowych CLKP nie zostało wzmocnione nowymi etatami, co miało wpływ na realizację zadań związanych m.in. z utrzymaniem i prowadzeniem wykrywczych baz danych oraz wydawaniem opinii kryminalistycznych. Opóźnienia w realizacji badań (wydawaniu opinii kryminalistycznych) spowodowane były przede wszystkim dużą liczbą spraw wpływających do realizacji w trybie „cito”, stopniem skomplikowania badań, awariami sprzętu badawczego oraz długotrwałą nieobecnością w pracy poszczególnych biegłych.

W CLKP prowadzono prace badawcze, jednakże nie realizowano ustawowego obowiązku prowadzenia działalności wdrożeniowej. W okresie objętym kontrolą nie dokonano żadnego wdrożenia, ponieważ CLKP w zawieranych umowach nie zabezpieczyło praw własności intelektualnej (PWI). W konsekwencji nie wykorzystano możliwości zainicjowania przez Instytut Badawczy CLKP (IB CLKP) szerszej współpracy z otoczeniem gospodarczym, zmierzającej do wdrożenia wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

W ramach merytorycznego nadzoru sprawowanego przez CLKP, w okresie objętym kontrolą, przeprowadziło ono oceny jakości pracy wszystkich policyjnych laboratoriów kryminalistycznych w komendach wojewódzkich i Komendzie Stołecznej Policji, wskazując na występujące nieprawidłowości oraz przedstawiając wynikające z nich rekomendacje. CLKP w ramach sprawowanego nadzoru merytorycznego nad laboratoriami kryminalistycznymi komend wojewódzkich / Komendy Stołecznej Policji nie dysponowało jednak prerogatywami umożliwiającymi eliminowanie stwierdzonych problemów.

W wyniku przeprowadzenia przez NIK kontroli rozpoznawczej zidentyfikowano potencjalne ryzyka w funkcjonowaniu CLKP, które wymagają jednak przeprowadzenia przez NIK dalszych, pogłębionych analiz. Wyniki tych analiz będą dla NIK podstawą do ewentualnego podjęcia decyzji o przeprowadzeniu szczegółowej kontroli problemowej w zakresie funkcjonowania laboratoriów kryminalistycznych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Struktura organizacyjna CLKP

Opis stanu faktycznego

1.1. Zmiana formy organizacyjno-prawnej

Z dniem 1 kwietnia 2022 r.⁴ IB CLKP został przekształcony w jednostkę organizacyjną Policji podległą bezpośrednio Komendantowi Głównemu Policji⁵. Celem zmiany było m.in. zwiększenie możliwości wykrywczych Policji przez podniesienie efektywności Laboratorium.

W wyniku wprowadzonych zmian w ustawie o Policji CLKP jest jednostką organizacyjną Policji właściwą w zakresie kryminalistyki oraz technik kryminalistycznych stosowanych w procesie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz wykrywania i ścigania sprawców przestępstw (art. 5e ust. 1 ustawy o Policji). Ponadto zgodnie z art. 5e ust. 2 ww. ustawy, CLKP realizuje również zadania:

- w zakresie weryfikacji i poświadczenia, że strzelecka broń palna została pozbawiona cech użytkowych oraz oznakowania strzeleckiej broni palnej pozbawionej cech użytkowych w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym⁶;
- Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich Policji oraz Komendy Stołecznej Policji w odniesieniu do szkolenia i potwierdzania kompetencji personelu badawczego oraz określania standardów pracy stosowanych w tych laboratoriach.

1.2. Zmiany organizacyjno-kadrowe

Dyrektor CLKP jest powoływany i odwoływany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, na wniosek Komendanta Głównego Policji. Na podstawie art. 25 ust. 17 pkt 4a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji⁷, Dyrektor CLKP uzyskał uprawnienia do zarządzania i prowadzenia sprofilowanego postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów posiadających specjalistyczne kwalifikacje, wykształcenie, uprawnienia czy umiejętności pożądane ze względu na potrzeby kadrowe CLKP.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 marca 2022 r. zadania ujęte w Statucie CLKP⁸ były przypisane do poszczególnych komórek organizacyjnych w regulaminie organizacyjnym CLKP będącym podstawą działania CLKP, jako instytutu badawczego

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022-2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2448 ze zm.).

⁵ Poprzednio, w kwietniu 2011 r. CLKP jako jednostka organizacyjna KGP zostało wyłączone ze struktur administracji publicznej i przekształcone w instytut badawczy o nazwie Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, zyskując autonomię podmiotu prawnego.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1743.

⁷ Dz.U. z 2023 poz. 171 ze zm.

⁸ Załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 15 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia statutu Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji (Dz. Urz. MSWiA poz. 29). W Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji, będącym instytutem badawczym, zadania i kompetencje komórek organizacyjnych regulowało zarządzenie nr 5 Dyrektora CLKP z 10 lipca 2018 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji wraz z późniejszymi zmianami.

i określającym jego strukturę organizacyjną, organizację zarządzania oraz zadania i kompetencje komórek organizacyjnych CLKP.

Po przekształceniu z dniem 1 kwietnia 2022 r. IB CLKP w jednostkę organizacyjną Policji przyjęto Regulamin Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji z dnia 13 października 2022 r.⁹ W związku ze zmianą formy prawnej i organizacyjnej w CLKP zlikwidowane zostały niektóre komórki organizacyjne, m.in. Wydział Organizacji, Wydział Rozwoju Naukowego, Zespół Finansowo-Księgowy, Zespół ds. Zamówień Publicznych. Utworzono wydziały merytoryczne zarządzane i nadzorowane przez naczelników, zajmujących stanowiska policyjne. Ponadto utworzono m.in. Wydział Ogólny, Wydział Bezpieczeństwa Informacji i Kontroli, Wydział Wsparcia Logistycznego, Zespół Prawny oraz jednoosobowe stanowisko ds. wsparcia psychologicznego.

W strukturze zatrudnienia w IB CLKP wyodrębnione były stanowiska pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynieryjno-technicznych, administracyjno-ekonomicznych, bibliotecznych i pracowników dokumentacji naukowej, robotniczych oraz obsługi. W związku ze zmianami prawno-organizacyjnymi dostosowano nazwy stanowisk do struktury CLKP wprowadzonej zarządzeniem organizacyjnym nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2022 r.¹⁰.

Od 1 stycznia do 31 marca 2022 r., tj. w okresie poprzedzającym zmiany prawno-organizacyjne, z CLKP odeszło 14 funkcjonariuszy Policji i 15 pracowników cywilnych, natomiast w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2022 r. odeszło z CLKP 20 pracowników cywilnych i 6 funkcjonariuszy. W 2023 roku odeszło 11 pracowników cywilnych i 22 funkcjonariuszy Policji. Dyrektor CLKP wyjaśniła, że powody odejść związane były m.in. z nabyciem praw emerytalnych, przeniesieniem do innych jednostek lub komórek organizacyjnych Policji, nieprzyjęciem zmiany warunków pracy i płacy, przeniesieniem specjalistycznych zadań (takich jak obsługa budżetu, sprawy finansowe) do Biur KGP oraz kończącymi się zadaniami wynikającymi z realizacji projektów badawczych i tym samym brakiem możliwości uzyskiwania w perspektywie dodatkowego wynagrodzenia. Odnosząc się do kwestii odwołania kierowników Zakładów, Pełnomocnika Dyrektora CLKP ds. techników kryminalistyki, Naczelnika Wydziału Rozwoju Naukowego oraz Głównego księgowego, Dyrektor CLKP przedstawiła następujące wyjaśnienia:

- Główny księgowy CLKP – stanowisko zostało zlikwidowane z dniem 31 marca 2022 r. w związku z przejęciem spraw finansowo-płacowych, jak również realizacją i obsługą budżetu CLKP przez Biuro Finansów Komendy Głównej Policji. Osoba zajmująca stanowisko złożyła wypowiedzenie umowy o pracę z dniem 31 marca 2022 r.;
- Naczelnik Wydziału Rozwoju Naukowego – stanowisko zostało zlikwidowane z dniem 31 marca 2022 r., policjant wyraził zgodę na obniżenie stanowiska i mianowanie na stanowisko eksperta Wydziału Bezpieczeństwa Informacji i Kontroli z zachowaniem składników uposażenia na poprzednio zajmowanym stanowisku;
- Kierownik Zakładu Badań Dokumentów i Technik Audiowizualnych – przeniesiona została z dniem 1 kwietnia 2022 r. do dyspozycji Komendanta Głównego Policji rozkazem personalnym nr 1009 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 marca 2022 r.;
- Zastępca kierownika Zakładu Badań Dokumentów i Technik Audiowizualnych – od dnia 28 lutego 2022 r. został delegowany z urzędu do pełnienia służby

⁹ W okresie od 1 kwietnia do 31 października 2022 r. obowiązywał Regulamin organizacyjny nadany zarządzeniem nr 61 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 kwietnia 2022 r. w sprawę tymczasowego regulaminu organizacyjnego Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji (Dz. Urz. KGP poz. 177).

¹⁰ Dz. Urz. KGP z 2022 r. poz.134.

- w Laboratorium Kryminalistycznym KWP w Białymstoku, a następnie, z dniem 1 kwietnia 2022 r. przeniesiony z urzędu (rozkazem personalnym nr 977 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 marca 2022 r. na wniosek Komendanta Wojewódzkiego Policji w Białymstoku) do pełnienia służby w tym laboratorium;
- Kierownik Zakładu Chemii – stanowisko zostało zlikwidowane z dniem 31 marca 2022 r., zaś kierująca Zakładem (pracownik cywilny), otrzymała propozycję zmiany warunków pracy i płacy na nowym stanowisku, z zachowaniem dotychczasowego wynagrodzenia (bez dodatku funkcyjnego);
  - Zastępca kierownika Zakładu Chemii – wyraziła zgodę na obniżenie stanowiska i mianowanie na stanowisko eksperta Wydziału Badań Chemicznych z zachowaniem składników uposażenia na poprzednio zajmowanym stanowisku. W nowej strukturze jednostki, nie zostało utworzone stanowisko zastępcy Naczelnika Wydziału Badań Chemicznych;
  - Zastępca kierownika Zakładu Broni i Mechanoskopii – wyraził zgodę na obniżenie stanowiska i mianowanie na stanowisko eksperta Wydziału Badań Broni, Mechanoskopii i Wypadków Drogowych z zachowaniem składników uposażenia na poprzednio zajmowanym stanowisku. W nowej strukturze jednostki, nie zostało utworzone stanowisko zastępcy Naczelnika Wydziału Badań Broni, Mechanoskopii i Wypadków Drogowych;
  - Zastępca kierownika Zakładu Daktyloskopii – został przeniesiony z dniem 1 kwietnia 2022 r. do dyspozycji Komendanta Głównego Policji rozkazem personalnym nr 1006 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 marca 2022 r.;
  - Kierownik Zakładu Biologii – stanowisko zostało zlikwidowane z dniem 31 marca 2022 r. Kierująca Zakładem z dniem 1 kwietnia 2022 r. przeniesiona do dyspozycji Komendanta Głównego Policji (rozkaz personalny nr 1007 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 marca 2022 r.). Policjant, przed datą przeniesienia do dyspozycji KGP zwrócił się raportem o zwolnienie ze służby w Policji, zaś rozkazem personalnym 1086 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 kwietnia 2022 r., został zwolniony ze służby;
  - Zastępca Kierownika Zakładu Biologii – stanowisko zostało zlikwidowane z dniem 31 marca 2022 r., pracownik z dniem 1 kwietnia 2022 r. otrzymała propozycję zmiany warunków pracy i płacy na nowym stanowisku, z zachowaniem dotychczasowego wynagrodzenia (bez dodatku funkcyjnego);
  - Radca Jednoosobowego Stanowiska ds. Techników Kryminalistyki (Pełnomocnik Dyrektora CLKP ds. Techników Kryminalistyki) – stanowisko zostało zlikwidowane z dniem 31 marca 2022 r., zaś funkcja przydzielona jako jedno z zadań zakresu merytorycznego utworzonej z dniem 1 kwietnia 2022 r. komórki organizacyjnej – Wydziału Bezpieczeństwa Informacji i Kontroli, obecnie zaś Wydziału Bezpieczeństwa Informacji i Nadzoru.

(akta kontroli Tom I str. 96-133, Tom II str. 94-95, Tom IV str. 145-149)

1.3. Prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, działalność wydawnicza i naukowa

W poprzednim stanie prawnym CLKP jako instytut badawczy¹¹ miało możliwość aplikowania o fundusze w ramach projektów badawczo-wdrożeniowych, których

¹¹ Do podstawowej działalności instytutów należy: prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki oraz wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych (art. 2 ust. 1 ustawy o instytutach badawczych). Instytut może także, w związku z prowadzoną działalnością podstawową, realizować zadania dodatkowe takie jak m.in. upowszechnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych; wykonywanie badań i analiz; prowadzenie działalności normalizacyjnej, certyfikacyjnej i aprobacyjnej; wytwarzanie w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi aparatury, urządzeń i materiałów, prowadzenie działalności wydawniczej związanej z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi (art. 2 ust. 2).

realizacja pozwalała na podejmowanie badań naukowych służących rozwojowi polskiej kryminalistyki i zapewnienie nowoczesnych narzędzi do walki z przestępczością, a także na rozwój naukowy zatrudnionych osób.

W wyniku zmiany formy organizacyjno-prawnej CLKP na podstawie art. 5e ust. 3 ustawy o Policji, jako podmiot określony w art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹², może prowadzić działalność naukową, tzn. badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie kryminalistyki oraz technik kryminalistycznych stosowanych w procesie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz wykrywania i ścigania sprawców przestępstw.

Istotnym aspektem działalności CLKP była działalność naukowa realizowana poprzez prowadzenie badań naukowych, prac rozwojowych a także uczestnictwo w latach 2022-2023 w ok. 30 zewnętrznych konferencjach/seminariach oraz w pracach organizacji międzynarodowych, w tym w spotkaniach Narkotykowej Grupy Roboczej DWG ENFSI¹³ oraz Komitetu Sterującego DWG ENFSI.

W 2023 r. zostały zawarte porozumienia dotyczące współpracy pomiędzy CLKP a Instytutem Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, Wydziałem Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej oraz Narodowym Bankiem Polskim. W trakcie kontroli ustalano zasady współpracy naukowej z Akademią Górniczo – Hutniczą oraz Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie.

W związku z przekształceniem IB CLKP w jednostkę organizacyjną Policji, CLKP nie może prowadzić działalności, która wyczerpywałaby znamiona działalności gospodarczej, w tym m.in. działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży publikacji naukowych. W związku z tym CLKP nadal pozostaje wydawcą kwartalnika „Problemy Kryminalistyki” dystrybuowanego bezpłatnie, wewnątrzresortowo w postaci papierowej, a także do instytucji zewnętrznych, zgodnie z wymogami wynikającymi z ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych¹⁴. Finansowanie niekomercyjnej działalności wydawniczej CLKP pokrywane jest w całości ze środków budżetowych KGP.

(akta kontroli Tom VI str. 28-29, 38-59)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wynikająca ze statutowych i regulaminowych organizacyjnych struktura CLKP w okresie objętym kontrolą była dostosowana do zakresu zadań oraz obowiązującej w danym okresie formy organizacyjno-prawnej. Przyjęte rozwiązania organizacyjne umożliwiały prowadzenie działalności naukowej, a także udział przedstawicieli CLKP w licznych konferencjach, pracach w organizacjach międzynarodowych oraz współpracę z innymi podmiotami, w tym uczelniami wyższymi. W 2022 r. z pracy w CLKP odeszło łącznie 20 funkcjonariuszy oraz 35 pracowników cywilnych, co było spowodowane m.in. wprowadzanymi zmianami organizacyjnymi, w tym likwidacją niektórych komórek organizacyjnych i stanowisk, przejściami pracowników na emeryturę czy nieprzyjęciem zmienionych warunków zatrudnienia. NIK zwraca uwagę, że pomimo zwiększenia zakresu obowiązków ustawowych CLKP nie zostało wystarczająco wzmocnione nowymi etatami, co miało wpływ na realizację zadań związanych m.in. z utrzymaniem i prowadzeniem wykrywaczach baz danych oraz wydawaniem opinii kryminalistycznych.

¹² Dz.U. z 2023 r. poz. 742, ze zm.

¹³ *European Network of Forensic Institutes* (Europejska Sieć laboratoriów Kryminalistycznych).

¹⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 545.

2. Realizacja wybranych zadań ustawowych i statutowych CLKP oraz zleceń komercyjnych

opis stanu
faktycznego

2.1. Zadania CLKP

Zgodnie z § 3 ust. 1 Statutu Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji¹⁵, będącego instytutem badawczym, przedmiotem działania CLKP były zarówno badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie kryminalistyki oraz technik kryminalistycznych, jak i prace eksperckie i analityczne oraz szkolenia w tym zakresie, prowadzone na zasadach ustalonych przez Komendanta Głównego Policji. Do zadań CLKP związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, finansowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych z dotacji podmiotowych i celowych, należało w szczególności:

- 1) prowadzenie prac badawczych oraz przystosowywanie ich wyników do wdrażania w praktyce,
- 2) rozwój metod badawczych i technologii służących zapobieganiu przestępczości oraz wykrywaniu przestępstw i ich sprawców, w tym opracowywanie opinii i ekspertyz kryminalistycznych na użytek postępowań prowadzonych przez jednostki Policji,
- 3) utrzymanie, prowadzenie i rozwój określonych w statucie wykrywczych baz danych,
- 4) wykonywanie zadań jednostki uprawnionej do zatwierdzania specyfikacji technicznej oraz do potwierdzania pozbawienia cech użytkowych broni palnej wszelkiego rodzaju, o której mowa w art. 6a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji¹⁶,
- 5) wykonywanie zadań Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich Policji, w zakresie szkolenia i potwierdzania kompetencji personelu badawczego oraz określania standardów pracy stosowanych w tych laboratoriach,
- 6) udział w międzynarodowej wymianie danych identyfikacyjnych i wykrywczych, regulowanych odrębnymi przepisami,
- 7) współpraca z jednostkami Policji oraz pozostałymi jednostkami organizacyjnymi podległymi ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w zakresie zapewnienia wsparcia naukowo-technicznego w prowadzonych przez te jednostki postępowaniach,
- 8) współpraca z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie i szkołami policyjnymi oraz innymi jednostkami Policji w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów i pracowników Policji w obszarze techniki kryminalistycznej,
- 9) współudział w tworzeniu i opiniowaniu projektów aktów prawnych w obszarze bezpieczeństwa publicznego i zwalczania przestępczości.

Ponadto CLKP wykonywało zadania związane ze współpracą, w zakresie prowadzonej działalności naukowej, z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami badawczymi, uczelniami, organizacjami technicznymi, przedsiębiorcami i zagranicznymi podmiotami policyjnymi, a także ze specjalizacją i podnoszeniem kwalifikacji naukowych i zawodowych pracowników.

¹⁵ Statut stanowi załącznik do zarządzenia nr 40 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 listopada 2010 r. (Dz. Urz. MSWiA z 2010 r. Nr 13, poz. 66).

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 37, dalej Kpk.

CLKP wypełniało zadania wynikające z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce podejmując m.in. następujące działania: utrzymywanie trwałości zrealizowanych projektów badawczo-rozwojowych, realizowanie rozpoczętych projektów badawczo-rozwojowych, podejmowanie działań w sprawach związanych z prawami własności intelektualnej powstałymi w wyniku realizacji projektów badawczo-rozwojowych, promowanie projektów badawczo-rozwojowych na konferencjach, sympozjach, warsztatach lub spotkaniach branżowych, aplikowanie o realizację nowych projektów badawczo-rozwojowych.

(akta kontroli Tom IV str. 328-336, Tom VI str. 24-27)

2.2. Prace badawcze, rozwój metod badawczych i technologii służących zapobieganiu przestępczości oraz wykrywaniu przestępstw i ich sprawców

W „Strategii Rozwoju CLKP 2017-2021” jednym z głównych obszarów działania Instytutu były „Badania i rozwój”, a odpowiadającymi im celami strategicznymi: „Opracowanie innowacyjnych narzędzi służących zwalczaniu i zapobieganiu przestępczości” oraz „Implementacja nowych metod badawczych i specjalności kryminalistycznych”. CLKP by osiągnąć zamierzone cele realizowało w szczególności projekty m.in. finansowane ze środków NCBR, dokonywało zakupu sprzętu, opracowało lub zakupiło innowacyjne narzędzia, opracowało wytyczne, przeprowadziło szkolenia.

(akta kontroli Tom II str. 101-131, Tom VI str. 28-29, 38-59)

W okresie objętym kontrolą CLKP realizowało pięć projektów w ramach Funduszu badań własnych, 11 projektów w ramach finansowania z Unii Europejskiej¹⁷ oraz 14 projektów badawczych i prac rozwojowych w ramach finansowania z NCBR. W związku z rozpoznawczym charakterem kontroli NIK nie dokonywała badań i ocen w zakresie realizacji tych projektów.

(akta kontroli Tom II str. 82-85, Tom III str. 156-165, Tom VI str. 36-37)

W IB CLKP obowiązywało zarządzenie nr 1 Dyrektora Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji.

(akta kontroli Tom II str. 82-100, 413-425)

W okresie objętym kontrolą CLKP podejmowało i prowadziło współpracę w zakresie działalności naukowej z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami badawczymi, uczelniami, organizacjami technicznymi, przedsiębiorcami i zagranicznymi podmiotami policyjnymi. Głównym celem podejmowanej współpracy krajowej był rozwój naukowy pracowników w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych z dziedziny kryminalistyki oraz technik kryminalistycznych. Na szczeblu międzynarodowym CLKP uczestniczy w szczególności w pracach eksperckich grup roboczych obejmujących większość specjalności badań kryminalistycznych w ramach Europejskiej Sieci Instytutów Nauk Sądowych (European NetWork of Forensic Science Institutes - ENFSI), jak również w ramach grupy TRIADA (zrzeszającej policyjne laboratoria kryminalistyczne z Polski, Czech i Słowacji).

(akta kontroli Tom VI str. 28-29, 38-59)

Zadania związane z rozwojem metod i technologii badawczych w CLKP realizowane były m.in. poprzez opracowanie metodyk, wytycznych i standardów, które określają sposób postępowania podczas realizacji badań i są obowiązujące we wszystkich

¹⁷ W tym dwa projekty przeniesione do Biura Finansów KGP, brak kontynuowania projektów.

policyjnych laboratoriach kryminalistycznych. W okresie objętym kontrolą zaktualizowano 40 metodyk, wytycznych i standardów¹⁸.

(akta kontroli Tom II str. 132-133, Tom IV str. 328-336, Tom VI str. 11-13, 24-27, Tom VII str. 243-329)

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 listopada 2023 r. CLKP wykonała 10 623 zleceń na badania, w tym w szczególności: 3 248 zleceń na badania z zakresu broni i balistyki, 2 673 zleceń na badania chemiczne, 1 387 zleceń na badania mechanoskopijne, 927 zleceń na badania daktyloskopijne, 772 zleceń na badania z genetyki sądowej.

W tym samym okresie zbadana liczba obiektów wyniosła 147 138, w tym w szczególności: 27 693 obiektów z badań chemicznych, 23 708 obiektów z badań daktyloskopijnych, 15 433 obiektów z zakresu badań z broni i balistyki, 13 760 obiektów z genetyki sądowej, 9 544 obiektów z badań mechanoskopijnych.

Sposób postępowania CLKP ze zleceniami określony został w procedurze systemowej nr BJ-Ps-11 „Postępowanie ze zleceniem i z obiektami badań”. Zlecenie jest formą umowy między zleceniodawcą a laboratorium na wykonanie usługi jaką jest wydanie opinii kryminalistycznej, gdzie jednym z warunków realizacji jest uzgodnienie akceptowalnego przez obie strony terminu jej realizacji. Zlecenia, głównie w formie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, realizowane są w sprawach karnych i zarządzane głównie przez jednostki Policji, sądy i prokuratury, Straż Graniczną czy Żandarmerię Wojskową.

W większości przypadków (około 90% zleceń) termin wykonania badań określany był jako niezwłoczny. W przypadku gdy realizacja zlecenia nie mogła nastąpić w terminie podanym przez zleceniodawcę, brak było wskazania terminu lub określono go jako „niezwłocznie”, przed przystąpieniem do badań, biegły informował o tym zleceniodawcę, podając jednocześnie nowy termin realizacji zlecenia. Brak zgody zleceniodawcy skutkowało odstępianiem od realizacji zlecenia i jego odesłaniem do zleceniodawcy.

Dyrektor CLKP wyjaśniła, że priorytetowo traktowane są zlecenia w sprawach karnych przeciwko życiu i zdrowiu oraz w sprawach, gdzie zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Ponadto występują sprawy realizowane w trybie art. 308 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego¹⁹, tzw. na „cito” wykonywane w ciągu 24, maksymalnie 48 godzin, w których ze wstępnych wyników badań sporządza się opinię, sprawozdanie lub notatkę, które pozwalają sądowi podjąć decyzję o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wobec osoby zatrzymanej. Ponadto, jak wyjaśniła Dyrektor CLKP, rozwój metodologiczny i zwiększenie czułości metod badawczych przekłada się na liczbę zabezpieczanych śladów i dowodów rzeczowych, które wysyłane są do badań, do kilku specjalności – np. badania zabezpieczonych substancji psychoaktywnych kierowane na badania daktyloskopijne i genetyczne (opakowania, w które zapakowane były substancje) oraz chemiczne (samych substancji). Dlatego opóźnienia w terminowości w jednej specjalności mogą generować opóźnienia w innej specjalności.

Na poziom opóźnień w wydawaniu przez CLKP opinii wpływ miały, m.in.:

– duża liczba spraw wpływających do realizacji w trybie „cito”,

¹⁸ M.in. „Metodyka badań identyfikacyjnych pisma ręcznego i podpisów” nr BJ-W-IV-M-5 wyd. II z dn. 31.10.2022 r., „Metodyka śladów mechanoskopijnych i oznaczeń identyfikacyjnych” nr BJ-V-M-1 wyd. IV z dn. 31.10.2022 r., Metodyka „Badania daktyloskopijne” nr BJ-W-VII-Mb-1, wyd. II z dn. 31.10.2022 r., Wytyczne „Badania ze specjalności genetyka sądowa” nr BJ-W-VIII-W-1 wyd. VI z dn. 4.09.2023 r., „Standardy wyposażenia pracowni badań chemicznych w policyjnym laboratorium kryminalistycznym” nr BJ-W-VI-St-1 wyd. IV z dn. 03.01.2023.

¹⁹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., Dz. U. z 2024 r., poz. 37.

- stopień skomplikowania badań (liczba prób badawczych i ich zakres), który można precyzyjnie ocenić dopiero po przeprowadzeniu szczegółowych oględzin materiału dowodowego,
- awarie sprzętu badawczego,
- długotrwała nieobecność biegłych wynikająca np. ze zwolnień lekarskich, urlopów macierzyńskich, rodzicielskich, udziału w szkoleniach zawodowych i kursach specjalistycznych,
- odejście biegłych na emeryturę i konieczność wykształcenia nowych biegłych, przy braku możliwości zapewnienia naturalnej wymiany kadrowej z powodu ograniczeń etatowych,
- konieczność angażowania biegłych do wykonywania dodatkowych czynności, m.in. oceny opinii w ramach nadzoru nad laboratoriami kryminalistycznymi KWP/KSP, prowadzenia szkoleń i praktyk zawodowych dla kandydatów na biegłych, prowadzenia kandydatów na biegłych, udziału w postępowaniach kwalifikacyjnych dla kandydatów na biegłego i ich egzaminach końcowych, prowadzenia szkoleń merytorycznych, prowadzenia projektów badawczych itp.

W celu niwelowania opóźnień w terminowości wydawania opinii przepisywano zlecenia między biegłymi w ramach laboratorium oraz między laboratoriami (po uzyskaniu zmiany postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego w zakresie instytucji wykonującej badania).

NIK zauważa, że obecny sposób realizowania zleceń na wydanie opinii kryminalistycznej, uwzględniający możliwość uzgadniania nowego, późniejszego terminu realizacji zlecenia, chociaż jest akceptowany przez zleceniodawców, to może wpływać na przebieg innych postępowań przygotowawczych i sądowych.

(akta kontroli Tom VI str. 24-27, 30-35, Tom VIII str. 117-135)

2.3. Utrzymanie, prowadzenie i rozwój wykrywczych baz danych

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 3 Statutu Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji z dnia 15 maja 2017 r.²⁰ do zadań CLKP należało utrzymanie, prowadzenie i rozwój wykrywczych baz danych:

- 1) bazy danych DNA (od 2021 r. funkcjonującej pod nazwą zbiór danych DNA), na którą składała się m.in. registratura zbioru danych DNA w formie papierowej (w szczególności: karty rejestracyjne próbki biologicznej, zarządzenia o wprowadzeniu do zbioru danych DNA, wnioski o wprowadzenie profilu DNA i próbki biologicznej do zbioru danych DNA itp.);
- 2) Centralnej Registratury Daktyloskopijnej wraz z automatycznym systemem identyfikacji daktyloskopijnej (AFIS²¹ wersja MBIS 4.4) oraz Krajowym Punktem Dostępu (NAP) Eurodac (od 2021 r. funkcjonującej pod nazwą zbiory danych Daktyloskopijnych);
- 3) Kartoteki Dokumentów Anonimowych zawierającej dokumenty anonimowe, mogące mieć związek z działalnością przestępczą, w szczególności o charakterze: terrorystycznym, okupowym oraz gróźb karalnych;
- 4) zbiorów łusek z broni utraconej, łusek i pocisków z miejsc przestępstw oraz automatycznego systemu identyfikacji broni palnej;

²⁰ Dz. Urz. MSWiA z 2017 r., poz. 29 ze zm. (obowiązywał do 17 października 2022 r.).

²¹ AFIS to system informatyczny umożliwiający gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych w postaci obrazów odcisków linii papilarnych wraz z danymi referencyjnymi, a także obrazów niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych z miejsc przestępstw, ujawnione w toku czynności dochodzeniowo-śledczych oraz ślady linii papilarnych, które mogą pochodzić od osób zaginionych.

- 5) zbiorów wzorców broni palnej oraz zbiorów wzorców amunicji, w których gromadzone są fizyczne egzemplarze jednostek broni produkcji fabrycznej i samodziłowej oraz amunicja różnego typu i kalibru;
- 6) krajowego zbioru wkładek złamanych stanowiącego fizyczny, manualny zbiór wkładek gromadzonych w celu tworzenia powiązań między różnymi zdarzeniami mającymi związek z popełnianiem przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu ludzkiemu lub mieniu, przez ujawnienie i stwierdzenie, czy na zabezpieczonych w związku z nimi dowodach rzeczowych znajdują się ślady działania tego samego narzędzia. Ze zbiorem powiązana jest jednostanowiskowa aplikacja Wkładka wspomagająca wyszukiwanie cech mechanoskopijnych;
- 7) systemu Kryminalistycznego Wsparcia Identyfikacji Pojazdów (FAVI)²² stanowiącego międzynarodową bazę danych oznaczeń identyfikacyjnych pojazdów i forum dyskusyjne zrealizowanego w ramach programu szczegółowego Komisji Europejskiej *Zwalczanie i zapobieganie przestępczości (ISEC)*;
- 8) zbioru PROFIL, na który składają się:
  - a) kartoteka stanowiąca usystematyzowany zbiór wykresów profili chemicznych próbek amfetaminy w postaci wydruków chromatogramów,
  - b) katalog fotograficzny tabletek objętych profilowaniem (MS Access),
  - c) elektroniczna, jednostanowiskowa baza danych (MS Access) zawierająca informacje o składzie i właściwościach chemicznych profilowanych substancji oraz informacje o próbkach zawarte we wnioskach.

(akta kontroli Tom I str. 30-73, Tom II str. 82-100, 135, 244-412)

Zmiana regulacji prawnych wynikająca z ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości²³ wprowadzająca zmiany w ustawie o Policji, w szczególności związane z przetwarzaniem oraz wymianą informacji i danych osobowych, spowodowała znaczny wzrost liczby nadsyłanych do zbioru danych DNA pakietów z materiałem biologicznym pobranym od osób podejrzanych. Spowodowało to, zdaniem Dyrektora CLKP, konieczność zwiększenia zatrudnienia, co jednak nie zostało zrealizowane (szczegółowe kwestie związane z zatrudnieniem przedstawiono w kolejnym rozdziale).

(akta kontroli Tom II str. 541-545, Tom IV, str. 145-149)

2.4. Pozbawianie broni palnej cech użytkowych

CLKP jako podmiot uprawniony dokonuje weryfikacji i poświadczenia, że strzelecka broń palna została pozbawiona cech użytkowych, CLKP dokonuje też oznakowania strzeleckiej broni palnej pozbawionej cech użytkowych. CLKP jako podmiot uprawniony na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie *świadectwa broni alarmowej i sygnałowej*²⁴ wykonuje weryfikację i poświadcza, że broń alarmowa i sygnałowa została wytworzona zgodnie ze specyfikacjami technicznymi, o których mowa w art. 47a ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, broni, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz wydaje świadectwa broni alarmowej i sygnałowej.

(akta kontroli Tom VI str. 28-29, 38-59)

²² będący bazą przykładowych wzorców oznaczeń identyfikacyjnych pojazdów.

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1206.

²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1405.

2.5. Szkolenia i potwierdzanie kompetencji personelu badawczego

W okresie objętym kontrolą realizowano dla poszczególnych kandydatów na biegłych praktyki zawodowe, które przeprowadzono: w Wydziale Dokumentów i Informatyki Śledczej (w specjalnościach: techniczne badania dokumentów, badania informatyczne, klasyczne badania dokumentów), w Wydziale Badań Broni, Mechanoskopii i Wypadków Drogowych (w specjalnościach: badania mechanoskopijne, badania broni i balistyka, badania wypadków drogowych), w Wydziale Badań Daktyloskopijnych i Traseologicznych, w Wydziale Badań Chemicznych, w Wydziale Badań Genetycznych.

Naczelnicy komórek organizacyjnych CLKP współpracowali z naczelnikami laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich/Komendy Stołecznej Policji (lk kw/ksp) w zakresie realizowanych postępowań kwalifikacyjnych oraz sprawdzeń umiejętności w przypadku kandydatów na certyfikowanych specjalistów. Postępowania w okresie objętym kontrolą przeprowadzono w szczególności dla kandydatów na biegłych ze specjalności: techniczne badania dokumentów, klasyczne badania dokumentów, badania informatyczne, badania antroposkopijne, badania cyfrowych nośników danych, badania mechanoskopijne, badania materiałów i urządzeń wybuchowych, badania chemiczne, genetyka sądowa, badania daktyloskopijne, a także dla kandydatów na certyfikowanych specjalistów ze specjalności badań cyfrowych nośników danych, badań antroposkopijnych czy badań chemicznych.

W okresie objętym kontrolą odbyły się cztery egzaminy końcowe dla kandydatów na biegłych. Uprawnienia nadano w szczególności w takich specjalnościach jak techniczne badania dokumentów, badania informatyczne, badania mechanoskopijne, badania chemiczne, badania materiałów i urządzeń wybuchowych, badania daktyloskopijne, badania cyfrowych nośników danych, genetyka sądowa.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano i przeprowadzono dla lk kw/ksp, m.in. webinaria w zakresie rozwoju metod i technik jak: Nanocząstki w daktyloskopii, Rapid DNA – perspektywy, Odczyt elektronicznych danych identyfikacyjnych z pojazdów, Wykorzystanie kryminalistycznych Baz danych DNA, Innowacyjne narzędzie do akwizycji i zabezpieczenia danych cyfrowych. W ramach współpracy z komórkami organizacyjnymi CLKP i laboratoriami kryminalistycznymi komend wojewódzkich przeprowadzono m.in. takie spotkania branżowe, warsztaty, szkolenia i sympozja, na których poruszane były zagadnienia dotyczące metod i technik badawczych: Spotkanie branżowe badań antroposkopijnych, Spotkanie branżowe badań fonoskopijnych, Warsztaty Policyjnych Biegłych z zakresu Badań Mechanoskopijnych, spotkanie branżowe biegłych i kandydatów na biegłych z zakresu badań chemicznych oraz badań materiałów i urządzeń wybuchowych.

(akta kontroli Tom I str. 30-73, 565-575, Tom II str. 1-81,
Tom III str. 235-268)

2.6. Współpraca w zakresie zapewnienia wsparcia naukowo-technicznego

CLKP współpracowało z jednostkami Policji oraz pozostałymi jednostkami organizacyjnymi podległymi ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w zakresie zapewniania wsparcia naukowo-technicznego w prowadzonych przez te jednostki postępowaniach, w szczególności poprzez szereg czynności mających znaczenie procesowe, operacyjne ale również poprzez działalność szkoleniową mającą na celu przekazywanie wiedzy specjalistycznej wykorzystywanej w prowadzonych postępowaniach. CLKP brało udział w oględzinach prowadzonych w trybie art. 308 Kpk, wspomagało także środkami technicznymi w czynnościach

wykrywczych i operacyjnych, a także uczestniczyło w działaniach ukierunkowanych na zwalczanie określonych rodzajów przestępstw.

(akta kontroli Tom VI str. 28-29, 38-59)

2.7. Współpraca w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów i pracowników Policji

CLKP w okresie objętym kontrolą współpracowało z Akademią Policji w Szczytnie, szkołami policyjnymi oraz innymi jednostkami Policji w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów i pracowników Policji w obszarze techniki kryminalistycznej w szczególności poprzez:

- udział przedstawicieli CLKP w egzaminach końcowych na kursie specjalistycznym dla kandydatów na biegłych policyjnych laboratoriów kryminalistycznych,
- prowadzenie zajęć dydaktycznych z obszaru techniki kryminalistycznej na kursach realizowanych przez szkoły policyjne oraz studiach wyższych i podyplomowych prowadzonych przez Akademię Policji w Szczytnie,
- konsultacje Akademii Policji w Szczytnie z CLKP w sprawie programu kursu dla kandydatów na biegłych policyjnych laboratoriów kryminalistycznych w systemie kształcenia na odległość,
- udział przedstawicieli CLKP w konferencjach organizowanych przez szkoły policyjne oraz inne jednostki Policji,
- opiniowanie materiałów dydaktycznych dla szkół policyjnych itp.

(akta kontroli Tom VI str. 28-29, 38-59)

2.8. Planowanie

W okresie objętym kontrolą w CLKP obowiązywał dokument „Strategia rozwoju CLKP 2017–2021”. W stosunku do tego dokumentu została zastosowana procedura systemowa zarządzania ryzykiem „Arkusz oceny ryzyka”, w której zdefiniowane cele strategiczne i zadania były poddawane ocenie dwa razy w roku. Sprawozdania z wykonania zadań CLKP za lata objęte kontrolą, tj. za 2019, 2020, 2021 rok zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową CLKP stosownymi uchwałami.

Po przekształceniu z dniem 1 kwietnia 2022 r. CLKP w jednostkę Policji proces planowania realizowany był zgodnie z zarządzeniem nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 grudnia 2016 w sprawie *planowania strategicznego oraz systemu kontroli zarządczej*. W latach 2019-2020 CLKP realizowało zadanie strategiczne uwzględnione w planie działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2019 pod nazwą: „Wzrost skuteczności działań Policji w zwalczaniu przestępczości najbardziej uciążliwej społecznie”. Zadanie to było uwzględnione w Priorytetach Komendanta Głównego Policji na lata 2016-2018, których okres obowiązywania został przedłużony do 2020 roku. W ramach planów działalności Komendanta Głównego Policji w latach 2019-2020 priorytet ten CLKP wykonywało w obszarze zadania pod nazwą „Zwiększenie możliwości wykorzystania baz danych DNA i AFIS poprzez utworzenie stanowisk dostępowych do bazy danych DNA w pracowniach genetyki sądowej lk kw/ksp, poprawę regulacji prawnych dot. wprowadzania danych do baz DNA i AFIS jak również podniesienia świadomości funkcjonariuszy z zakresu wykorzystania informacji uzyskanych z krajowych i zagranicznych baz DNA i AFIS”. W latach 2021-2023 zadania CLKP nie zostały wyszczególnione ani w Priorytetach Komendanta Głównego Policji na lata 2021-2023 ani w rocznych Planach Działalności Komendanta Głównego Policji. Jak wyjaśniła Dyrektor CLKP, propozycje zadań priorytetowych CLKP, w wyniku przeprowadzonej oceny, nie zostały wprowadzone do priorytetów Komendanta Głównego Policji na lata 2021-2023, które to priorytety zostały przedłużone do roku 2025. Zgodnie z ww. zarządzeniem w CLKP opracowano na 2023 r. Arkusz analizy ryzyka, Plan postępowania z ryzykiem oraz Rejestr Ryzyka.

Zgodnie z zarządzeniem nr 37 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie metod i form prowadzenia sprawozdawczości w Policji, sprawozdawczość w CLKP realizowana jest w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPOL), gdzie gromadzone są dane dotyczące zleceń i obiektów wykonywanych i badanych przez CLKP.

(akta kontroli Tom I str. 30-73, Tom II str. 82-100, 130-131, 136-236, Tom VI str. 28-29, 38-59)

2.9. Normy wyposażenia

Kwestie dotyczące norm wyposażenia sprzętowego, w tym sprzętu transportowego i łączności dla CLKP są regulowane odrębnymi zarządzeniami Komendanta Głównego Policji. Natomiast w CLKP opracowano 14 standardów wyposażenia dla pracowni badawczych w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych, które obowiązują również w CLKP, określających normy wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej dla CLKP i laboratoriów kryminalistycznych KWP/KSP²⁵.

(akta kontroli Tom I str. 30-73, Tom II str. 82-100, 132-134, Tom VI str. 60-61, Tom VII str. 4-15)

2.10. Działalność komercyjna

IB CLKP w ramach działalności komercyjnej zrealizowało na rzecz takich podmiotów jak: prokuratury okręgowe, izby administracji skarbowej, sądy okręgowe, sądy rejonowe:

- w 2019 r. 261 zleceń na kwotę 714,2 tys. zł,
- w 2020 r. 190 zleceń na kwotę 518,1 tys. zł,
- w 2021 r. 137 zleceń na kwotę 362,6 tys. zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r. 62 zlecenia na kwotę 127,3 tys. zł.

CLKP w ramach działalności statutowej zrealizowało:

- w 2019 r. 2 396 zleceń na kwotę 5 340,3 tys. zł
- w 2020 r. 2 017 zleceń na kwotę 4 081,1 tys. zł
- w 2021 r. 1 916 zleceń na kwotę 3 057,9 tys. zł
- od 1 stycznia do 31 marca 2022 r. 557 zleceń na kwotę 1 111 tys. zł.

(akta kontroli Tom I str. 134-151)

Działalność komercyjna IB CLKP związana była przede wszystkim z wydawaniem opinii/sprawozdań na zlecenie organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości innych niż jednostki organizacyjne Policji. Wykonywano ponadto m.in. sprawdzenia dotyczące identyfikacji substancji psychoaktywnych w dostarczonym materiale badawczym, jak również na zlecenie innych podmiotów wykonano sprawdzenia pod kątem bezpieczeństwa plomb i wkładek bębnekowych, przeprowadzono ekspertyzę dotyczącą jakości zabezpieczeń telekart, które miały być wprowadzone do sprzedaży dla klientów jednej z sieci telekomunikacyjnych.

(akta kontroli Tom VI str. 60-61, Tom VII str. 4-15)

²⁵ Standardy wyposażenia pracowni w policyjnym laboratorium kryminalistycznym, tj. pracowni: badań antroposkopijnych (nr BJ-Z1-St-5 wyd. II z dn. 25.10.2015 r.), klasycznych badań dokumentów (nr BJ-Z1-St-1 wyd. II z dn. 20.10.2021 r.), badań poligraficznych (nr BJ-Z1-St-4 wyd. III z dn. 20.10.2015 r.), badań fonoskopijnych (nr BJ-Z1-St-2 wyd. III z dn. 20.10.2021 r.), badań informatycznych (nr BJ-Z1-St-6 wyd. IV z dn. 20.10.2021 r.), technicznych badań dokumentów (nr BJ-Z1-St-7 wyd. I z dn. 20.10.2015 r.), pracowni badań broni i balistyki (nr BJ-W-V-St-3 wyd. IV z dn. 31.10.2022 r.), badań mechanoskopijnych (nr BJ-W-V-St-1 wyd. V z dn. 31.10.2022 r.), badań wypadków drogowych (nr BJ-Z2-St-2 wyd. III z dn. 20.10.2021 r.), daktyloskopijnej (nr BJ-W-VII-St-1 wyd. VI z dn. 31.10.2022 r.), traseologicznej (nr BJ-W-VII-St-2 wyd. VI z dn. 28.11.2022 r.), badań chemicznych (nr BJ-W-VI-St-1 wyd. IV z dn. 03.01.2023 r.), badań genetyki sądowej (nr BJ-Z5-St-1 wyd. V z dn. 20.10.2021 r.), analizy plam krwawych (nr BJ-Z5-St-1 wyd. I z dn. 10.12.2021 r.).

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. CLKP, jako instytut badawczy²⁶ nie realizowało obowiązku prowadzenia działalności wdrożeniowej wynikającego z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o instytutach badawczych. Przyczyną takiego stanu był przede wszystkim fakt, że CLKP nie dysponowało PWI, czy też licencją gestora projektu na wykorzystanie uzyskanych efektów, ponieważ na bieżąco nie weryfikowano w umowach postanowień dotyczących ochrony własności intelektualnej, czy wspólnej komercjalizacji.

W postanowieniach umów o wykonanie prac badawczo-rozwojowych nie zabezpieczono w należyty sposób prawa własności intelektualnej CLKP. Dopiero *post factum* podejmowane były działania mające na celu zabezpieczenie praw własności intelektualnej CLKP, które pozwoliły na zawarcie stosownych aneksów do umów.

W okresie objętym kontrolą nie dokonano żadnego wdrożenia. Z wyjaśnień Dyrektora CLKP złożonych w toku kontroli wynika, że w znacznej większości projektów realizowanych przez CLKP wszczęto już wieloetapowy proces przekazania praw własności intelektualnej na rzecz Skarbu Państwa oraz uzyskania licencji od gestora projektu na wykorzystanie uzyskanych efektów, a co za tym idzie kolejnym ich etapem będzie wdrożenie. Procesy przekazania PWI na rzecz skarbu Państwa procedowane przez CLKP są na różnych etapach realizacji dla poszczególnych projektów. W wyjaśnieniach podkreślono, że niezwłocznie po zakończeniu ww. procesów CLKP rozpocznie prace wdrożeniowe, bądź będzie prowadziło nadzór nad wypełnieniem tych prac przez inne podmioty, które uzyskają licencję na wykorzystanie efektów projektów. Jednym z przykładów złożoności i wieloetapowości przekazywania PWI dotyczących wyników jest projekt NEXT, gdzie gestorem i uprawnionym do odbioru praw własności było Ministerstwo Obrony Narodowej. Jak wyjaśniono, CLKP stale i sukcesywnie wnioskuje o podjęcie działań bądź wskazanie możliwości formalno-prawnych na uzyskanie praw do wyników przedmiotowego projektu.

(akta kontroli Tom II str. 413-531, Tom IV str.328-336,
Tom VI str. 24-27, 36-37)

2. Na lata 2019 - 2021 nie były sporządzane plany działalności IB CLKP, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1 a) ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych²⁷.

Jak wyjaśniła Dyrektorka CLKP, w okresie objętym kontrolą (od 1 stycznia 2019 r.) obowiązywał dokument „Strategia rozwoju CLKP 2017–2021”, zawierający plan działalności oraz kierunkowe plany tematyczne badań naukowych i prac rozwojowych o charakterze ciągłym. Uznano, że plany działalności, w postaci sformułowanych celów strategicznych i zadań zawierał dokument pt.: „Arkusze analizy ryzyka”, który był monitorowany i poddawany ocenie dwa razy do roku. Z dniem 1 kwietnia 2022 r. Instytut Badawczy - CLKP został przekształcony w jednostkę organizacyjną Policji - Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji. Po przekształceniu przepisy ustawy o instytutach badawczych nie znajdują zastosowania do CLKP.

²⁶ Art. 1 ust. 1 ustawy o instytutach badawczych stanowi, m. in., że instytutem badawczym w rozumieniu ustawy jest państwowa jednostka organizacyjna, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

²⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 498, ze zm.

Zdaniem NIK, CLKP powinno było przygotować osobne plany działalności na poszczególne lata 2019-2021, które stanowiłyby uszczegółowienie zapisów zawartych w Strategii rozwoju CLKP 2017–2021 i do których odnoszone byłyby odpowiednio arkusze analizy ryzyka. Dopiero takie przygotowanie planów umożliwiłoby ich właściwą realizację w danym roku i rzetelną ocenę ich wykonania.

Należy również zauważyć, że w późniejszym czasie, tj. z dniem 6 września 2023 r. ustawodawca w treści art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy o instytutach badawczych²⁸ doprecyzował m.in., że plan działalności instytutu jest ustalany na okres roku kalendarzowego w terminie do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego i określa najważniejsze zadania do realizacji w okresie objętym tym planem

(akta kontroli Tom I str. 30-73, Tom II str. 82-100, 130-131, 136-236, Tom VI str. 28-29, 38-59)

OCENA CZĄSTKOWA

CLKP w okresie objętym kontrolą podejmowało działania w celu realizacji zadań ustawowych i statutowych adekwatnie do posiadanych zasobów. Należy jednak zwrócić uwagę na zidentyfikowane w trakcie kontroli obszary ryzyka. Przykładowo, pomimo zmian zakresu obowiązków ustawowych dotyczących prowadzenia wykrywczych baz danych, obszary badań genetycznych i daktyloskopijnych nie zostało wzmocnione dodatkowymi etatami, tak aby zapewnić bieżącą i efektywną realizację zadań w zakresie udostępniania informacji podmiotom prowadzącym postępowania karne i czynności identyfikacyjne.

W CLKP występowały opóźnienia w realizacji badań (opinii kryminalistycznych) przede wszystkim ze względu na dużą liczbę spraw wpływających do realizacji w trybie „cito”, stopień skomplikowania badań, awarie sprzętu badawczego, czy długotrwałą nieobecność biegłych. Uzyskanie danych dotyczących opóźnień było niemożliwe, ponieważ w systemie sprawozdawczości Policji SESPoL, nie gromadzono informacji w tym zakresie. Należy jednak zauważyć, że priorytetowo traktowane były zlecenia w sprawach karnych przeciwko życiu i zdrowiu, a także w sprawach, gdzie zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

W okresie, gdy CLKP funkcjonowało jako instytut badawczy, nie zabezpieczono należycie praw własności intelektualnej do efektów powstałych w wyniku realizacji projektów badawczo-rozwojowych. W konsekwencji CLKP nie realizowało ustawowego obowiązku prowadzenia działalności wdrożeniowej. Pomimo zawarcia stosownych aneksów do umów, do czasu zakończenia kontroli nie wykorzystano możliwości zainicjowania przez CLKP szerszej współpracy z otoczeniem gospodarczym, zmierzającej do wdrożenia wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

OBSZAR

3. Stan i struktura zatrudnienia, wybrane zagadnienia polityki kadrowej CLKP

opis stanu faktycznego

3.1. Stan i struktura zatrudnienia w CLKP

Stan zatrudnienia pracowników cywilnych w IB CLKP na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił (w etatach) 114,28 pracowników²⁹, w tym na stanowiskach:

²⁸ Zmieniony przez art. 8 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 poz. 1672).

²⁹ Wskazany stan zatrudnienia w latach 2019-2022 nie obejmuje pracowników w komendach wojewódzkich Policji i Komendzie Stołecznej Policji, wykonujących zadania na rzecz instytutu badawczego CLKP.

- badawczo-technicznych: 9,5 pracowników (8,3% ogółu zatrudnionych pracowników cywilnych),
- inżynieryjno-technicznych: 22,5 (19,7%) pracowników,
- administracyjno-ekonomicznych: 59,8 (52,3%) pracowników,
- robotniczych, obsługi i innych: 22,5 (19,7%) pracowników.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w IB CLKP zatrudnionych było 117,2 pracowników, w tym na stanowiskach:

- badawczo-technicznych: 10 pracowników (8,5% ogółu zatrudnionych pracowników cywilnych),
- inżynieryjno-technicznych: 25 (21,3%) pracowników,
- administracyjno-ekonomicznych: 62,2 (53,1%) pracowników,
- robotniczych, obsługi i innych: 20 (17,1%) pracowników.

Na koniec 2021 r. w IB CLKP zatrudnionych było 118,9 pracowników, w tym na stanowiskach:

- badawczo-technicznych: 10 pracowników (8,4% ogółu zatrudnionych pracowników cywilnych),
- inżynieryjno-technicznych: 26,6 (22,4%) pracowników,
- administracyjno-ekonomicznych: 65,3 (54,9%) pracowników,
- robotniczych, obsługi i innych: 17 (14,3%) pracowników.

Według stanu na dzień 31 marca 2022 r. zatrudnionych w CLKP było 115 pracowników, w tym na stanowiskach;

- badawczo-technicznych: 10 pracowników (8,7% ogółu zatrudnionych pracowników cywilnych),
- inżynieryjno-technicznych: 26,8 (23,3%) pracowników,
- administracyjno-ekonomicznych: 70,3 (61,6%) pracowników,
- robotniczych, obsługi i innych: 8 (7%) pracowników.

(akta kontroli Tom I str. 40-42, Tom IV str. 332, Tom VI str. 6)

Stan zatrudnienia funkcjonariuszy/policjantów w IB CLKP wynosił (w etatach):

- na 31 grudnia 2019 r.: 105 policjantów³⁰, w tym 12 policjantów na stanowiskach badawczo-technicznych,
- na 31 grudnia 2020 r.: 103 policjantów, w tym 10 policjantów na stanowiskach badawczo-technicznych
- na 31 grudnia 2021 r.: 103 policjantów, w tym 10 policjantów na stanowiskach badawczo-technicznych
- na 31 marca 2022 r.: 98 policjantów, w tym 10 policjantów na stanowiskach badawczo-technicznych

(akta kontroli Tom I str. 40-42, Tom IV str. 332, Tom VI str. 6)

Żaden z funkcjonariuszy Policji oraz pracowników cywilnych IB CLKP w okresie objętym kontrolą nie zajmował stanowisk naukowych oraz stanowisk bibliotecznych i dokumentacji naukowej. Część policjantów pracowała na stanowiskach badawczo-technicznych, pozostali policjanci nie zajmowali stanowisk określonych w ustawie o instytutach badawczych, bowiem stanowiska/kategorie pracowników wymienione w art. 39 ust. 1 tej ustawy nie odpowiadają stanowiskom służbowym policjantów, które wymienione są enumeratywnie w załączniku do rozporządzenia MSWiA z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakim powinni odpowiadać policjanci na stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych oraz warunków ich

³⁰ Wskazany stan zatrudnienia w latach 2019-2022 nie obejmuje funkcjonariuszy/policjantów w komendach wojewódzkich Policji i Komendzie Stołecznej Policji, wykonujących zadania na rzecz instytutu badawczego CLKP.

mianowania na wyższe stanowiska służbowe³¹. Dyrektor CLKP wyjaśniła, że w strukturze etatowej CLKP wyodrębniono jedynie stanowiska, które odpowiadają nazwom stanowisk ujętych w tym rozporządzeniu.

(akta kontroli Tom VII str. 1-2)

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą liczba wakatów (w etatach) wynosiła odpowiednio:

- na dzień 31 grudnia 2019 r.: 11 policjantów i 9,67 pracowników,
- na dzień 31 grudnia 2020 r.: 13 policjantów i 9,77 pracowników,
- na dzień 31 grudnia 2021 r.: 13 policjantów i 8,05 pracowników,
- na dzień 31 marca 2022 r.: 18 policjantów i 11,92 pracowników.

W trakcie trwania kontroli nieobsadzonych pozostawało siedem etatów policyjnych, w tym jeden funkcjonariusz w trakcie przeniesienia z dniem 15 grudnia 2023 r. oraz dziewięć wakujących etatów w korpusie służby cywilnej, z których pięć zostało z dniem 1 stycznia 2024 r. przekształconych na etaty policyjne. Ponadto w wyniku przeprowadzonej i zakończonej procedury naboru na cztery stanowiska wyłoniono kandydatów, którzy oczekiwali na podjęcie zatrudnienia.

(akta kontroli Tom IV str. 148, Tom VII str. 2)

Przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości wprowadzone zostały zmiany w ustawie o Policji, dotyczące w szczególności przetwarzania oraz wymiany informacji i danych osobowych, w tym genetycznych. Spowodowało to około trzykrotny wzrost liczby pakietów nadsyłanych do rejestracji do zbioru danych DNA, zawierających materiał pobrany od osób podejrzanych. Pomimo tak istotnych zmian zakresu obowiązków ustawowych CLKP obszar badań genetycznych nie został wzmocniony dodatkowymi etatami, które pozwoliłyby na zwiększenie możliwości wykorzystania baz danych DNA.

(akta kontroli Tom II str. 544, Tom IV str. 148)

Dyrektor CLKP 25 października 2023 r. skierowała do Komendanta Głównego Policji wnioski o zwiększenie z dniem 1 listopada 2023 r. zatrudnienia o 50 etatów policyjnych. W uzasadnieniu wniosku wskazano m.in., że obecna liczba etatów nie pozwala na właściwą realizację ustawowych obowiązków CLKP w niektórych obszarach. Jako niezbędne wskazano wzmocnienie etatowe (o dodatkowe 23 stanowiska policyjne) Wydziału Badań Daktyloskopijnych i Traseologicznych, związane ze zwiększeniem liczby realizowanych zadań wynikających z wpływu kart daktyloskopijnych i pakietów DNA do zbiorów. Ponadto jako konieczne uznano zasilenie etatowe obszaru obsługi zbioru danych DNA, tj. Wydziału Badań Genetycznych (o 22 etaty policyjne) ze względu na znaczny wzrost od 2020 r. rejestracji podejrzanych, NN śladów, weryfikacji trafień międzynarodowych i krajowych, zwiększenie liczby krajów, z którymi prowadzona jest wymiana danych w ramach Prüm³² oraz pomocy międzynarodowych. Wnioskowano także o zwiększenie liczby etatów Policji w Wydziale Ogólnym (o dodatkowe 3 etaty) oraz w Wydziale Wsparcia Logistycznego (o 2 etaty).

W trakcie kontroli NIK, w dniu 9 stycznia 2024 r. Dyrektor CLKP wystąpiła do Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji o przekazanie informacji co do sposobu rozpatrzenia przez Komendanta Głównego Policji wniosku o zwiększenie o 50 liczby etatów Policji w CLKP. Do dnia zakończenia czynności

³¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2252.

³² Międzynarodowa wymiana danych daktyloskopijnych.

kontrolnych nie uzyskano informacji czy i w jaki sposób wniosek ten został rozpatrzony.

(akta kontroli Tom I str. 42, Tom II str. 543, Tom VI str. 62, Tom VII str. 218)

W związku z charakterem wykonywanych zadań pracownikom badawczo-technicznym Instytutu przysługiwał wydłużony urlop wypoczynkowy, tj. w wymiarze 36 dni w ciągu roku. Natomiast pracownikom zatrudnionym na stanowiskach innych niż badawczo-technicznych przysługiwał dodatkowy urlop szkoleniowy na zasadach określonych w kodeksie pracy, zaś policjantom dodatkowy urlop okolicznościowy z tytułu podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub wykształcenia.

(akta kontroli Tom II str. 95)

Dyrektor CLKP podejmowała działania w celu uatrakcyjnienia zatrudnienia pracowników/policjantów w CLKP, w tym skierowała w dniu 25 września 2023 r. do Zastępcy Komendanta Głównego Policji nadinsp. Pawła Dobrodzieja notatkę służbową w tej sprawie. Komendant polecił przygotowanie koncepcji rozwiązań prawnych mających na celu zagwarantowanie otrzymywania zarówno przez pracowników, jak i funkcjonariuszy dodatków związanych z charakterem służby w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji, ale także wszystkich laboratoriach kryminalistycznych poszczególnych komend wojewódzkich/stołecznej. Dyrektor CLKP wskazała, że przedmiotowa koncepcja jest w trakcie przygotowywania – do dnia 11 stycznia 2024 r. dodatek pieniężny nie został wprowadzony.

Ponadto w projekcie ustawy o zmianie ustawy o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz ustawy o Służbie Więziennej³³ CLKP zaproponowało rozwiązania, które gwarantowałyby wypłatę świadczenia teleinformatycznego biegłym badań informatycznych oraz biegłym i certyfikowanym specjalistom CND ze wszystkich laboratoriów kryminalistycznych. W dniu 22 grudnia 2022 r. przedstawiciele CLKP wzięli udział w posiedzeniu komisji prawniczej, podczas której wprowadzane zostały ostatnie poprawki w tym zakresie.

(akta kontroli Tom II str. 96, Tom VI str. 62, Tom VII str. 217)

Dyrektor CLKP zaznaczyła, że etat Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji według stanu na 1 kwietnia 2022 r. liczył 127 stanowisk policyjnych w korpusie oficerów starszych i młodszych, który od dnia 1 stycznia 2024 r. zwiększył się o 5 stanowisk policyjnych w tym korpusie³⁴. Funkcjonariusze CLKP, którzy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe i wymagany staż służby, zgodnie z rozporządzeniem Ministra SWiA z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakim odpowiadają policjanci na stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych³⁵ oraz uzyskali pozytywną opinię przełożonego mianowani są na wyższe stanowiska służbowe.

(akta kontroli Tom VII str. 218, 221-224)

³³ Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 667), projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz ustawy o Służbie Więziennej; <https://mc.bip.gov.pl/projekty-aktow-prawnych-mc/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-szczegolnych-zasadach-wynagradzania-osob-realizujacych-zadania-z-zakresu-cyberbezpiecznstwa-oraz-ustawy-o-sluzbie-wieziennej.html>.

³⁴ Etat korpusu służby cywilnej według stanu na 1 kwietnia 2022 r. liczył 103 stanowiska, od 1 stycznia 2024 r. zmniejszył się o 5 stanowisk.

³⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2761.

3.2. Wynagrodzenia

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wartość wynagrodzeń³⁶ policjantów oraz pracowników zatrudnionych w IB CLKP wynosiła odpowiednio:

- w 2019 r. pracownicy – 6 799,8 tys. zł i policjanci – 8 001,3 tys. zł,
- w 2020 r. pracownicy – 7 356,2 tys. zł i policjanci – 8 598,9 tys. zł,
- w 2021 r. pracownicy – 7 488,9 tys. zł i policjanci – 8 636,1 tys. zł,
- w 2022 r. (styczeń-marzec) pracownicy – 1 982,3 tys. zł i policjanci – 2 292,6 tys. zł.

Wskazane wartości wynagrodzeń wynikały z zatrudnienia w ramach etatowych obowiązków (bez wynagrodzeń osób zatrudnionych przy realizacji projektów badawczych) i obejmowały w przypadku pracowników: wynagrodzenie zasadnicze, wysługę lat, dodatek funkcyjny, dodatek specjalny, wynagrodzenie chorobowe, wysługę za czas choroby, nadgodziny, składki społeczne pracodawcy, składki na Fundusz Pracy oraz na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a w przypadku policjantów: uposażenie zasadnicze, wysługę lat, dodatek funkcyjny, dodatek za stopień oraz dodatek służbowy.

(akta kontroli Tom IV str. 332-334)

W IB CLKP realizowane były projekty krajowe, finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, projekty międzynarodowe w ramach programu UE Horyzont 2020 oraz Internal Security Fund Police, projekty współfinansowane z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz projekty z Funduszu Badań Własnych CLKP. Wysokość wynagrodzeń policjantów oraz pracowników cywilnych zatrudnionych w IB CLKP z tytułu realizacji projektów krajowych finansowanych z NCBR wynosiła odpowiednio:

- w 2019 r. pracownicy – 1 524 tys. zł, policjanci – 567,2 tys. zł,
- w 2020 r. pracownicy – 2 074, 3 tys. zł, policjanci – 1 067, 8 tys. zł,
- w 2021 r. pracownicy – 2 149,5 tys. zł, policjanci – 1 350 tys. zł,
- w 2022 r. (styczeń – marzec) pracownicy 494,3 tys. zł, policjanci – 355,9 tys. zł.

Wskazane wyżej wartości wynagrodzeń obejmują w przypadku pracowników: wynagrodzenie zasadnicze, wysługę lat, wynagrodzenie chorobowe, wysługę za czas choroby, dodatki specjalne, składki społeczne pracodawcy, składki na Fundusz Pracy oraz na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a w przypadku policjantów dodatkowe wynagrodzenie oraz dodatki specjalne.

(akta kontroli Tom I str. 39-40, Tom IV str. 332-334, Tom VII str. 219)

CLKP nie dysponowało danymi dotyczącymi wysokości wynagrodzeń w okresie od 1 kwietnia 2022 r. do czasu zakończenia kontroli, ponieważ w wyniku zmian prawno-organizacyjnych obsługę finansowo-księgową i rachunkowość CLKP przejęło Biuro Finansów KGP.

3.3. Wybrane zagadnienia polityki kadrowej CLKP

W instytucie badawczym CLKP pracownicy zatrudnieni na stanowiskach naukowych³⁷ oraz badawczo-technicznych podlegali ocenom okresowym nie rzadziej niż raz na 4 lata. Oceny okresowe dokonywane były przez radę naukową i uwzględniały w szczególności liczbę i jakość patentów, wdrożeń, publikacji naukowych oraz prowadzonych i planowanych badań naukowych lub prac rozwojowych.

(akta kontroli Tom I str. 43)

³⁶ Nie uwzględnia wynagrodzeń osób zatrudnionych do realizacji projektów.

³⁷ W okresie objętym kontrolą w instytucie badawczym CLKP nie było pracowników zatrudnionych na stanowiskach naukowych.

W celu ochrony interesów CLKP przed działalnością konkurencyjną, z pracownikami badawczo-technicznymi i inżynierjno-technicznymi oraz głównym księgowym zatrudnionymi w Instytucie Badawczym Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji zostały zawarte umowy o zakazie konkurencji³⁸. W CLKP nie zawierano umów o zakazie konkurencji z policjantami, ponieważ, jak wyjaśniła Dyrektor CLKP, zgodnie z treścią art. 62 ust. 1 ustawy o Policji „policjant nie może podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą bez pisemnej zgody przełożonego”.

(akta kontroli Tom II str. 96)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Zatrudnienie w CLKP w okresie objętym kontrolą, pomimo zmiany struktury organizacyjnej i zwiększenia zakresu ustawowych zadań, utrzymywało się zasadniczo na tym samym poziomie. Zwiększenie zakresu ustawowo przypisanych CLKP zadań nie zostało powiązane z odpowiednim wzmocnieniem kadrowym, co nie pozwoliło na zapewnienie odpowiedniego zwiększenia możliwości wykorzystania zbioru danych DNA czy daktyloskopijnych.

OBSZAR

4. Wybrane zagadnienia gospodarki finansowej

opis stanu
faktycznego

Źródła finansowania IB CLKP obejmowały dotacje podmiotowe i celowe otrzymywane z MSWiA, wpływy z realizacji opinii dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz z działalności komercyjnej. IB CLKP otrzymywał także środki z NCBR w ramach zawartych umów. Z uzyskanych środków CLKP finansowało bieżące funkcjonowanie instytutu oraz realizację projektów.

Za kolejne lata działalności IB CLKP osiągnęło zyski netto oraz przychody netto³⁹:

- za 2019 r. zysk netto w wysokości 8,9 tys. zł, przy przychodach netto na poziomie 27 787,4 tys. zł.

Kwota przychodów wynikała z dotacji podmiotowej MSWiA – 20 417,1 tys. zł, dotacji celowej MSWiA – 1 877,9 tys. zł, wpływów z KGP – 68,6 tys. zł, przychodów z projektów, zadań lub programów – 4 740,5 tys. zł, przychodów z własnej działalności – 449,3 tys. zł oraz przychodów z działalności komercyjnej – 234,1 tys. zł;

- za 2020 r. zysk netto w wysokości 289,5 tys. zł, przy przychodach netto na poziomie 36 633,4 tys. zł.

Kwota przychodów wynikała z dotacji podmiotowej MSWiA – 28 654,2 tys. zł, dotacji celowej MSWiA – 1 758,7 tys. zł, wpływów z KGP – 98,6 tys. zł, przychodów z projektów, zadań lub programów – 5 700,3 tys. zł, przychodów z własnej działalności – 354,3 tys. zł oraz przychodów z działalności komercyjnej – 67,3 tys. zł;

- za 2021 r. zysk netto w wysokości 379 tys. zł, przy przychodach netto na poziomie 32 367 tys. zł.

Kwota przychodów wynika z dotacji podmiotowej MSWiA – 23 804,8 tys. zł, dotacji celowej MSWiA – 1 761,1 tys. zł, wpływów z KGP – 85,7 tys. zł, przychodów z projektów, zadań lub programów – 6 341,3 tys. zł, przychodów z własnej działalności – 318 tys. zł oraz przychodów z działalności komercyjnej – 56,1 tys. zł.

³⁸ Na podstawie art. 47 ust. 5 i 7 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych.

³⁹ Według rachunku zysków i strat: przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi.

- za styczeń-marzec 2022 r. zysk netto w wysokości 96,6 tys. zł, przy przychodach netto na poziomie 9 125,4 tys. zł.

Kwota przychodów wynika z dotacji podmiotowej MSWiA – 7 741,8 tys. zł, wpływów z KGP – 1,3 tys. zł, przychodów z projektów, zadań lub programów – 1 295,4 tys. zł, przychodów z działalności komercyjnej – 77,3 tys. zł oraz przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów – 9,7 tys. zł.

(akta kontroli Tom IV str. 330, Tom V str. 408-568)

Największą część przychodów netto ze sprzedaży stanowiły w latach 2019-2022 środki otrzymane z MSWiA oraz KGP na podstawową działalność statutową, których udział w przychodach ze sprzedaży netto wyniósł we wskazanym okresie 81,45% (a w poszczególnych latach wyniósł: 80,48% w 2019 r., 83,29% w 2020 r., 79,25% w 2021 r. oraz 84,85% w 2022 r.).

W ramach środków otrzymanych z MSWiA oraz KGP na podstawową działalność statutową największą część przychodów stanowiła dotacja podmiotowa MSWiA, której udział w okresie styczeń 2019 r – marzec 2022 r. wyniósł 76,12% wszystkich środków otrzymanych na podstawową działalność statutową.

Istotnym źródłem przychodów IB CLKP były środki otrzymane na realizację projektów, zadań lub programów, które w okresie od stycznia 2019 r. do marca 2022 r. stanowiły 17,07% przychodów netto.

W przychodach netto ze sprzedaży IB CLKP za okres od stycznia 2019 r. do marca 2022 r. przychody z własnej działalności statutowej oraz przychody z działalności komercyjnej stanowiły jedynie 1,48%.

(akta kontroli Tom IV str. 330, Tom V str. 408-568, Tom VIII str. 685)

Po przekształceniu instytutu w jednostkę organizacyjną Policji (od kwietnia 2022 r.) CLKP utraciło samodzielność finansową. Dyrektor CLKP wskazała, że „CLKP nie jest dysponentem środków budżetu państwa, co wynika z decyzji wydawanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa w częściach, których głównym dysponentem jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wszelkie umowy zawierane przez Dyrektora CLKP, rodzące skutki finansowe dla jednostki, wymagają pełnomocnictwa Komendanta Głównego Policji”. Działalność CLKP jest finansowana z budżetu przyznanego Policji.

(akta kontroli Tom I str. 45)

Dyrektor CLKP wskazała, że „Zespół Finansowo-Księgowy Instytutu Badawczego CLKP został rozwiązany wraz z przekształceniem CLKP w jednostkę organizacyjną Policji, a osoby w nim zatrudnione wypowiedziały umowę o pracę. [...] Obecnie w CLKP brak jest osób posiadających wiedzę merytoryczną z zakresu księgowości i rozliczeń finansowych”.

(akta kontroli Tom VII str. 201)

Od kwietnia 2022 r. obsługę finansowo-księgową i rachunkowość CLKP oraz realizację zadań wynikających z funkcji dysponenta środków budżetu państwa przejęło Biuro Finansów KGP⁴⁰, natomiast Biuro Logistyki Policji zapewnia obsługę materiałową, techniczną i transportową oraz administracyjną CLKP⁴¹.

(akta kontroli Tom I str. 45)

⁴⁰ Na podstawie § 27 ust. 1 pkt 5, ust. 2 pkt 7, 7a, 8 i 9 zarządzenia nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP poz. 13, ze zm.).

⁴¹ Na podstawie § 28 ust. 2 pkt 6 i 7 zarządzenia nr 2 w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Środki otrzymane z MSWiA oraz KGP na podstawową działalność statutową, w tym dotacja podmiotowa MSWiA, stanowiły największą część przychodów IBCLKP. Istotną pozycją przychodów IB CLKP były środki otrzymane na realizację projektów, zadań lub programów, natomiast przychody z własnej działalności statutowej oraz przychody z działalności komercyjnej stanowiły niewielki procent przychodów Instytutu. Jednocześnie należy zauważyć, iż IB CLKP w okresie objętym kontrolą nie uzyskał przychodów z tytułu sprzedaży wyników badań naukowych i prac rozwojowych, patentów oraz praw ochronnych.

W związku z przejściem obsługi finansowo-księgowej CLKP przez Komendę Główną Policji nie dokonano oceny gospodarki finansowo-księgowej za lata 2022 (od kwietnia) do 2024.

OBSZAR

5. Nadzór nad realizacją zadań statutowych i funkcjonowaniem CLKP oraz nadzór merytoryczny nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji

opis stanu
faktycznego

CLKP na podstawie art. 5e ust. 2 pkt 2 ustawy o Policji realizuje zadania Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich Policji oraz Komendy Stołecznej Policji w odniesieniu do szkolenia i potwierdzania kompetencji personelu badawczego oraz określania standardów pracy stosowanych w tych laboratoriach. Zadania związane ze sprawowaniem bezpośredniego nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem lk kw/ksp zostały określone w § 14 pkt 41 Regulaminu CLKP z dnia 13 października 2022 r.

Zadania Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem lk kw/ksp, w zakresie szkolenia i potwierdzania kompetencji personelu badawczego oraz określania standardów pracy stosowanych w tych laboratoriach przypisane zostały do zadań Wydziału Ogólnego oraz Wydziału Bezpieczeństwa Informacji i Nadzoru.

Nadzór prowadzony był przede wszystkim poprzez cykliczne oceny jakości pracy laboratoriów kryminalistycznych. Oceny te realizowane były w cyklu czteroletnim na podstawie Harmonogramu ocen jakości pracy lk kw/ksp, zatwierdzonego na dany rok kalendarzowy przez właściwego Zastępcę Komendanta Głównego Policji. Zgodnie z przyjętymi założeniami każde laboratorium oceniane było raz na 4 lata, na podstawie systemowych ocen jakości pracy (w okresie objętym kontrolą była to systemowa procedura CLKP nr BJ-Ps-15, wyd. V z dnia 2 grudnia 2019 r. oraz wyd. VI z dnia 10 października 2022 r.).

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono oceny jakości pracy wszystkich policyjnych laboratoriów kryminalistycznych⁴². W wyniku przeprowadzonych ocen sygnalizowane były trudności napotymane przez laboratoria przy realizacji zadań, w szczególności zbyt mała obsada kadrowa laboratoriów w stosunku do liczby spraw oraz nieodpowiednie zaplecze sprzętowe do badań. W ocenach jakości pracy formułowano również uwagi co do jakości opinii biegłych oraz sprawozdań z czynności przeprowadzonych przez certyfikowanych specjalistów.

⁴² Do dnia zakończenia czynności kontrolnych sprawozdanie z oceny LK KWP w Radomiu, która odbyła się w dniu 21 listopada 2023 r., pozostawało w trakcie opracowania.

Należy zauważyć, że CLKP w ramach sprawowanego nadzoru merytorycznego nad lk kw/p/ksp nie dysponowało prerogatywami umożliwiającymi eliminowanie stwierdzonych problemów, bądź możliwości CLKP w tym zakresie były ograniczone. W okresie objętym kontrolą, tj. w dniu 9 sierpnia 2021 r. dokonano nowelizacji procedury systemowej w celu wzmocnienia nadzoru nad laboratoriami kryminalistycznymi poprzez nałożenie na komendantów wojewódzkich i Komendanta Stołecznego Policji obowiązku informowania właściwego zastępcy Komendanta Głównego Policji (nadzorującego służbę kryminalną i śledczą) o działaniach podjętych w celu wyeliminowania stwierdzonych podczas oceny uchybień lub przyczynach odstąpienia od realizacji.

Nadzór CLKP, określany jako „merytoryczny” skupiał się również na ocenie osiągania i stosowania przez lk kw/p/ksp odpowiednich standardów wyposażenia dla pracowni badawczych w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych, obowiązujących również w CLKP. Nadzór ten nie miał jednak bezpośredniego wpływu na strukturę organizacyjną i wyposażenie lk kw/p/ksp, ponieważ we właściwości komendantów wojewódzkich (Stołecznego) Policji pozostawało kształtowanie struktury organizacyjno-etatowej komórek lk, jak również dysponowanie środkami finansowymi na zakup sprzętu na ich potrzeby.

Wykonywanie zadań Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich Policji, w zakresie szkolenia i potwierdzania kompetencji personelu badawczego oraz określania standardów pracy stosowanych w tych laboratoriach realizowane było poprzez: koordynowanie procesu kształcenia kandydatów na biegłych i certyfikowanych specjalistów policyjnych laboratoriów kryminalistycznych, prowadzenie postępowań kwalifikacyjnych dla kandydatów na biegłych, organizowanie i koordynowanie praktyk odbywanych w CLKP, koordynowanie prac związanych z opracowywaniem założeń dotyczących nowych metod badawczych wdrażanych w CLKP i laboratoriach kryminalistycznych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji, opracowywanie metodyk, instrukcji, standardów wyposażenia pracowni oraz wytycznych wprowadzanych do stosowania w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych, planowanie, organizowanie i nadzór nad ocenami jakości pracy w laboratoriach kryminalistycznych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji, przeprowadzanie okresowych ocen pracy w obszarze zadań realizowanych przez laboratoria kryminalistyczne komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji dotyczących nadzoru merytorycznego nad pracą techników kryminalistyki w komórkach techniki kryminalistycznej, organizowanie przedsięwzięć szkoleniowych realizowanych w CLKP.

Mechanizmem informowania kierownictwa Policji o wynikach realizacji działalności, efektywności procesów oraz identyfikowanych potrzebach było roczne sprawozdanie z działalności CLKP oraz coroczne odprawy służbowe Komendanta z komendantami wojewódzkimi/Stołecznym Policji. Natomiast bieżące problemy wynikające z codziennej realizacji zadań służbowych przekazywane były przez Dyrektora CLKP podczas odpraw służbowych kierownictwa KGP w formule cotygodniowej.

(akta kontroli Tom I str. 519-553; Tom III str. 211-537; Tom IV str. 1-144)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

CLKP w okresie objętym kontrolą sprawowało nadzór merytoryczny nad lk kw/p/ksp. Czynności nadzorcze obejmowały przede wszystkim dokonywanie ocen jakości pracy tych laboratoriów, a także określania standardów pracy w nich stosowanych. CLKP

w ramach sprawowanego nadzoru merytorycznego nad lk kwp/ksp nie dysponowało prerogatywami umożliwiającymi eliminowanie stwierdzonych problemów.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, Izba wnosi o podjęcie działań zmierzających do wdrożenia wyników badań naukowych zrealizowanych przez IB CLKP.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 22 stycznia 2024 r.

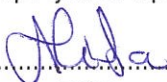
Kontrolerzy

Mariusz Rycerski
doradca ekonomiczny

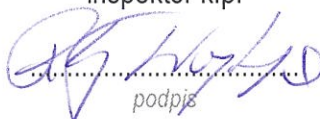
.....
podpis

Agnieszka Cicha
specjalista k.p.

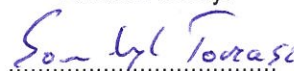
.....
podpis

Rafał Wojtyra
inspektor k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
p.o. Dyrektor
Tomasz Sordyl

.....
podpis